

محمد علی امیر معزی

راهنمای ربّانی در تشیع نخستین

سرچشمه های عرفان در اسلام

ترجمه نورالدین الله دینی

این کتاب ترجمه‌ای است از

The Divine Guide
in Early Shi'ism
The Sources of Esotericism in Islam
M. A. Amir-Moezzi
State University of New York Press
1994

سرشناسه	امیر معزی، محمد علی	Amir Moezzi, Mohammad Ali
عنوان و نام پدیدآور	راهنمای ربانی در تشیع نخستین، سرچشمه‌های عرفان در اسلام / محمد علی امیر معزی.	
مشخصات نشر	تهران: نامک، ۱۴۰۰.	
مشخصات ظاهری	۳۵۹ ص.؛ جدول ۱۴×۲۱ س.م.	
شابک	978-600-6721-79-8	
وضعیت فهرست‌نویسی : فیا.		
یادداشت	عنوان اصلی : Le Guide Divin dans le Shiisme Originel...	
یادداشت	کتاب حاضر از متن انگلیسی تحت عنوان "The Divine Guide in Early Shiism"	
	"The Sources of Esotericism in Islam" به فارسی برگردانده شده است.	
موضوع	امامت.	
موضوع	Imamate :	
موضوع	شیعه - عقاید.	
موضوع	Shia'h - Doctrines :	
شناسه افزوده	الله‌دینی، نورالدین، ۱۳۳۳ - ، مترجم.	
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۶ الف ۸ الف ۸۳ الف ۲۲۳ BP	
رده‌بندی دیویی	۲۹۷/۴۵ :	
شماره کتاب‌شناسی ملی	۵۰۱۳۵۵۶ :	

✉ naamak.publication@gmail.com

📷 naamak.publication

📧 @naamakpublication

نامک در زبان پهلوی به معنای کتاب و نام است

تلفن: ۶۶۴۱۷۶۳۶

www.ketab.ir

راهنمای ربانی در تشیع نخستین
سرچشمه‌های عرفان در اسلام

دکتر محمدعلی امیرمعزی
ترجمه دکتر نورالدین الله‌دینی

ویراستار مرتضی هاشمی‌پور

طرح جلد پرویز بیانی

حروفچینی و صفحه‌آرایی حروفچینی هما (امید سیدکاظمی)

چاپ دوم ۱۴۰۰

شمارگان ۶۶۰ نسخه

لیتوگرافی ترنج رایانه

قیمت با جلد نرم ۹۵۰۰۰ تومان، با جلد سخت ۱۲۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۲۱-۷۹-۸ ISBN: 978-600-6721-79-8

تمامی حقوق این اثر محفوظ است

تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزئاً، به هر صورت (چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی)

بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است

مرکز پخش: پارسه ۶-۵۶۴۷۷۴۰۵ داخلی ۱

فهرست

۹	○ اختصارات نام مجلات و مراجع عمومی
۱۱	○ سخن مترجم
۱۳	○ پیش گفتار
۱۹	فصل ۱. مقدمه: بازگشت به منابع
۲۱	۱.۱ عقل و خرد
۳۱	۲.۱ باطن گرایی و عقل گرایی
۳۸	۳.۱ منابع
۴۲	۴.۱ ماهیت و مرجعیت احادیث امامیه
۵۱	پی نوشت ها
۷۷	فصل ۲. وجود پیشینی امام
۷۸	۱.۲ جهان های قبل از جهان: فروغ هدایت
۸۷	۲.۲ انسانیت آدم: سفر نور
۹۴	۳.۲ رؤیت بالقلب (دیدن با دل یا در دل)
۱۱۱	۴.۲ حاملگی و تولد (ولادت)
۱۱۶	پی نوشت ها
۱۵۵	فصل ۳. وجود امام کیهانی (ع)
۱۵۵	۱.۳ دیدگاه هایی درباره زندگی «سیاسی» امامان
۱۶۶	۲.۳ علم مقدس

۱۷۸	۳.۳ یادداشت‌هایی دربارهٔ تمامیت قرآن
۱۹۳	۴.۳ قدرت الاهی
۲۰۱	پی‌نوشت‌ها
۲۳۷	فصل ۴. وجود ماورای فیزیکی امام
۲۳۸	۱.۴ نظر امامیه دربارهٔ قدمت اطلاعات
۲۴۹	۲.۴ امام و غیبت او: جنبه‌های باطنی
۲۵۷	علم حساب جَمَل
۲۵۹	۳.۴ بازگشت و قیامت: جنبه‌های باطنی
۲۷۱	پی‌نوشت‌ها
۲۹۷	○ نتیجه‌گیری
۳۰۶	پی‌نوشت‌ها
۳۱۳	○ ضمیمه: برخی پیامدهای غیبت: علم ادبی و مذهب جمعی
۳۲۲	پی‌نوشت‌ها
۳۲۹	○ کتابنامه
۳۵۳	○ فهرست اعلام

سخن مترجم

وجه خدا اگر شودت منظر نظر
زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی
(حافظ)

کتابی که اکنون پیش روی شما خوانندگان ارجمند قرار دارد، ترجمه‌ای است از اثر استاد محمدعلی امیرمعزی با عنوان *The Divine Guide in Early Shi'ism: The Sources of Esotericism in Islam* که خود ترجمه اثر اصلی مؤلف محترم تحت عنوان فرانسوی: *Guide divin dans le shi'isme original* می‌باشد. همان‌گونه که از عنوان کتاب پیدا است موضوع اصلی کتاب بحث و جایگاه امام در شیعه نخستین به طور کلی یا به طور خاص تر در میان پیروان و شاگردان نزدیک امامان (ع) تا زمان غیبت امام دوازدهم است. کنکاش در این حوزه معنوی با توجه به اهمیت و جایگاه این موضوع در ضمیر مذهبی تشیع، عموماً تلاشی است رضایت‌بخش همراه با اجر معنوی. اهمیت روش پژوهش و موضوعات مورد بررسی به قلم استاد امیرمعزی، به خوبی و در حد کفایت در مقدمه تبیین گردیده است و نیاز به شرح و بسط بیشتر ندارد. به هر حال لازم به یادآوری است که در خلال پژوهش متون تاریخی و روایات و احادیث ائمه (ع) و آنچه منسوب به آنها می‌باشد گاهی با رویکردها و تعبیرهای تاریخی مواجه می‌شویم که به زمان و شرایط خاصی در تاریخ دراز و پرفراز و نشیب تشیع مربوط می‌شود. اگرچه چنین موضوعاتی (مانند مصحف مخصوص ائمه یا مصحف حضرت فاطمه زهرا (س))، تمامیت قرآن، یا محتوای برخی از احادیث منسوب به ائمه (ع) در حوزه‌های مذهبی، اجتماعی و سیاسی در تاریخ و میراث گرانبهای عقلانی و مذهبی تشیع، وجود تاریخی داشته و دارند، ولی بسیاری از

این رویکردها، روایت‌ها و باورها را باید در شرایط زمان و مکان تاریخی خودشان درک نمود نه الزاماً به عنوان باور و نگاه مذهبی امروز تشیع؛ چه بسا برخی از این دیدگاه‌های تاریخی موافق مصالح تشیع در جهان امروز نباشند. لذا جادارد که خوانندگان محترم توجه لازم به این ظرافت‌های تاریخی داشته باشند.

بیشتر موضوعات کتاب حاضر را می‌توان اساس یا بنیاد کتاب تشیع: ریشه‌ها و باورهای عرفانی اثر دیگر مؤلف محترم با ترجمه فارسی از اینجانب دانست که قبلاً به زیور طبع آراسته شده است. از اینکه توفیقی حاصل شد تا اثر دیگری از این دانشمند و صاحب‌نظر محترم در مطالعات شیعی را به علاقه‌مندان این حوزه تقدیم نمایم، خدای متعال را شاکرم. لازم می‌دانم که از حمایت‌های صمیمانه استاد امیرمعزی و همچنین همه دوستان و بزرگوارانی که بنده را حمایت و راهنمایی کرده‌اند، نهایت تشکر و قدردانی را داشته باشم. از زحمات، حمایت و همکاری دوستان بنوگوارم علی محمد غلامی، مرتضی هاشمی‌پور و مدیر محترم نشر نامک صمیمانه تشکر می‌کنم. از کمک معز الله دینی در آماده‌سازی بخشی از کتاب‌شناسی فارسی - عربی تشکر می‌کنم. علاوه بر این، مرارت‌هایی را که همسر و فرزندان عزیزم متحمل شدند، هیچ‌گاه فراموش نمی‌کنم و حمایت و محبت‌شان را همواره گرامی می‌دارم. در پایان ضمن پذیرش مسئولیت تمام کاستی‌ها، امید است که استادان و صاحب‌نظران در رفع نقایص، بنده را راهنمایی فرمایند.

نورالدین الله‌دینی

تهران، اردیبهشت ۱۳۹۶